

PARK KRAJOBRAZOWY

„POJEZIERZE ŁĘCZYŃSKIE”

	Granice parku narodowego		Lasy
	Granice parku krajobrazowego		Szlaki rowerowe
	Granice rezerwatu		Piešie szlaki turystyczne
	Otuliny parku krajobrazowego		Obiekty sakralne
	Ścieżka przyrodnicza		Pałace i dwory; muzea; wiatraki
	Obszary chronionego krajobrazu		Obiekty noclegowe; pola namiotowe; pola karawaningowe
	Specjalne obszary ochrony siedlisk		Kąpieliska; informacja turystyczna
	Obszary specjalnej ochrony ptaków		Stadniny; wieże widokowe

0 1 2 km

Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie” utworzony został w 1990 roku jako jeden z elementów Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych Województwa Lubelskiego (ESOCh).

PARK KRAJOBRAZOWY POJEZIERZE ŁĘCZYŃSKIE

Położenie

Park położony jest w zachodniej części Polesia Lubelskiego w obrębie dwóch subregionów: zachodniej części Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej, zwanej także Pojezierzem Łęczyńsko-Włodawskim oraz zachodniego fragmentu Wysoczyzny Lubartowskiej.

Ciekawostką jest, że Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie” składa się z dwóch części połączonych wspólną otuliną. Północnej obejmującej zasięgiem część Lasów Parczewskich i tereny przyległe, oraz południowej obejmującej grupę jezior w krajobrazie rolniczym, z niewielkimi i rozproszonymi płatami leśnymi. Powierzchnia Parku wynosi 11 816 hektarów, a otuliny 14 095 hektarów.

Od strony wschodniej Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie” sąsiaduje

z Poleskim Parkiem Narodowym i jego otuliną, na którą składają się między innymi Poleski Park Krajobrazowy oraz Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu. Wraz z innymi obszarami chronionymi na Polesiu Lubelskim, wchodzi także w skład utworzonego w 2012 roku, Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”, który objął Park z otuliną.

Administracyjnie Park położony jest w centralnej części województwa lubelskiego, w dwóch powiatach: lubartowskim i łęczyńskim, oraz w czterech gminach: Uścimów, Ostrów Lubelski, Puchaczów i Ludwin.

Budowa geologiczna

Park leży w obrębie platformy wschodnioeuropejskiej na niezbyt głęboko zalegającym fundamencie skał krystalicznych.

Na nim zgromadzone są osady paleozoiczne, z których ważnym elementem są utwory węglonośne z górnego karbonu. Wydobycie węgla odbywa się w kopalni węgla „Bogdanka”, położonej przy południowej granicy Parku. Na utworach paleozoicznych zalegają bezpośrednio osady morskie jury środkowej, a na nich gruba warstwa skał kredy górnej: opok, margli i kredy piśczącej. Skały te niekiedy odstaniają się na powierzchni tworząc niskie łagodne garby. Kolejna warstwa osadów pochodzi z morza mioceńskiego i są to utwory piaszczysto-mułowe, które zachowały się szczątkowo jedynie w najwyższych partiach nielicznych wzniesień. Na utworach kredowych zalegają osady plejstocenne o miąższości do 50–60 metrów. Są to głównie utwory akumulacji lodowcowej. Obszar Parku kilkakrotnie objęty był lądolodami. Jako ostatni na te tereny nasunął się lądolód Odry (złodowacenie środkowopolskie), pozostałością po nim są głązy narzutowe. Po wielkim rozlewisku jakie powstało z topniejącego lodowca pozostały liczne, niewielkie jeziora. Z czasem część z nich uległa spłyceniu i zarośnięciu przekształcając się w bagna i torfowiska.

Rzeźba terenu

Park obejmuje tereny równinne, w dużej części zabagnione. Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie jest jedynym pojezierzem w Polsce, którego nie objął zasięg ostatniego złodowacenia. Rzeźba terenu, ukształtowana w okresie złodowacenia środkowopolskiego, jest słabo zróżnicowana.

Dominują w niej formy płaskie, urozmaicone jedynie niewielkimi wzniesieniami kredowymi, lejami krasowymi oraz nielicznymi pozostałościami po morenach człotowych (na przykład w okolicy jezior Miejskie i Kleszczów) oraz równie nielicznymi wydmiami (głównie w Lasach Parczewskich).

Klimat

Klimat Parku charakteryzują dość ostre warunki termiczne wynikające z wpływu klimatu kontynentalnego. Charakterystyczne są również wysoka wilgotność powietrza, wynikająca z wysokiej wartości parowania wody z powierzchni jezior i mokradła oraz jedne z największych notowanych na Lubelszczyźnie prędkości wiatru (około 3,5 m/s). Miesiącem najcieplejszym jest lipiec (średnia miesięczna temperatura około 18,5°C), zaś najzimniejszym styczeń (średnia miesięczna temperatura około -4,5°C). Porą roku o najmniejszym zachmurzeniu jest lato, które równocześnie charakteryzuje się dużą ilością zjawisk burzowych, niekiedy o bardzo gwałtownym charakterze. Okres wegetacyjny trwa około 210 dni i rozpoczyna się w pierwszych dniach kwietnia, a kończy na przełomie października i listopada.

Wody

Naturalna sieć rzeczna Parku jest uboga. W dodatku przez jego teren przebiega, położony południkowo, dział wodny między rzekami Tyśmienicą i Piwonią Południową, zwaną również Bobrówką. W Parku oraz

Jeziro Piaseczno w jesiennej scenarii

w jego otulinie znajdują się: górny odcinek Piwonii Południowej (Bobrówki), górny odcinek Tyśmienicy włączony w skomplikowany system kanałów i rowów melioracyjnych, niewielki ciek Ochoża oraz wypływający z Lasów Parczewskich źródłowy odcinek Konotopy. Przez teren Parku w latach 1954–1961 poprowadzono kanał Wieprz-Krzna. Jest to najdłuższy kanał w Polsce, o długości 140 kilometrów. Niestety jego oddziaływanie na środowisko jest wybitnie szkodliwe.

Jednak najważniejszymi elementami hydrograficznymi na mapie Parku są podmokłości, jeziora i stawy. Tereny podmokłe zajmują rozległe obszary na południu Parku i decydują o jego „poleskim” charakterze. Znaczne podmokłości utrzymują się pomimo dużego przekształcenia antropogenicznego stosunków wodnych (kanał Wieprz-Krzna).

O pojeziernym charakterze Parku decydują jednak jeziora, których na tym terenie jest 17, w części północnej 8, w południowej 9, a w otulinie kolejne 3. Większości jezior przypisuje się genezę krasową, wypełniając one misy w skałach kredowych, zawierających węglan wapnia, związek łatwo rozpuszczający się w wodzie (krasowienie). Część jezior może mieć jednak pochodzenie termokrasowe, czyli powstały wskutek topnienia lodu gruntowego na przedpolu zanikającego lądolodu.

Jeziora różnią się od siebie kształtem, czystością i przejrzystością wody, zawartością składników mineralnych i organicznych oraz charakterem brzegów i roślinności przybrzeżnej.

Ze względu na żyzność środowiska wodnego (trofię) jeziora dzielą się na cztery typy: oligotroficzne (ten typ jezior obecnie już nie występuje na

terenie Parku), mezotroficzne, eutroficzne i dystroficzne.

Jeziora mezotroficzne powstały w procesie rozwoju i starzenia się bardzo czystych jezior oligotroficznych, charakteryzujących się dużą przejrzystością wód. Te w wyniku procesów zarówno naturalnych, jak i działalności człowieka (spływanie nawozów z użytkowanych pól do jezior), z czasem zyskują na żyzności i pojawiają się w nich osady dennie zawierające umiarkowane ilości substancji organicznych. Woda choć nadal przezroczysta może w okresie wegetacyjnym przybierać zielonkawą barwę. Jest to wynikiem występowania planktonu składającego się z zielenic i drobnych skorupiaków. Roślinność rozwija się raczej słabo i jest niezbyt liczna gatunkowo. Charakterystyczne jest występowanie ramienic, które tworzą podwodne łąki na piaszczystym

lub lekko mulistym dnie. Dwa najgłębsze jeziora w Parku, jeszcze 40 lat temu zaliczane do typu jezior oligotroficznych, czyli Piaseczno (39 m) i Krasne (33 m) to obecnie właśnie jeziora mezotroficzne.

Większość z jezior położonych na terenie Parku to zasobne w składniki odżywcze zbiorniki eutroficzne. Woda jest w nich mało przejrzysta, o barwie zielonkawej z powodu dużej obfitości planktonu. Zawartość tlenu w wodzie jest zmienna. Latem wskutek częściowego rozkładu materii organicznej następuje znaczne zubożenie wody w tlen, zwłaszcza przy dnie. W **jeziorach eutroficznych** wyróżnia się zwykle dwie strefy roślinności. W częściach płytszych (zwykle do głębokości 1,5 m) silnie rozwijają się zbiorowiska szuwarowe. Na większej głębokości (zazwyczaj do 3 m) występuje roślinność wodna z liśćmi pływającymi na powierzchni

Jezioro Kleszczów

Jeziro Czarne Gościńieckie

wody (grążele, grzybienie). Bujna roślinność produkuje znaczną masę substancji organicznej. Bakterie tlenowe na ogół nie są w stanie zmineralizować jej w całości, stąd część pozostaje nierozłożona w formie zgromadzonego na dnie mułu. Zbiorniki ulegają spłycaaniu co z kolei sprzyja ekspansji szuwarów, które zajmują coraz większe powierzchnie jezior. Tymczasem w strefie przybrzeżnej, na wypłycone zbiorowiska szuwarowe wkraczają zbiorowiska lądowe, zwykle są to turzycowiska. Jeziora eutroficzne, wskutek intensywnego zarastania z czasem zanikają i przekształcają się w torfowiska. Typowym przykładem jezior eutroficznych w Parku jest grupa jezior uścimowskich.

Jeziory dystroficzne to jeziora w końcowym stadium rozwoju. Na ogół są to małe, płytkie, śródleśne jeziorka otoczone pierścieniem torfowisk. Są ubogie w związki organiczne, słabo natlenione i silnie zakwaszone.

Wskutek dużej zawartości humusu woda ma zabarwienie brunatne i jest mało przezroczysta. Z powodu niedoboru tlenu materiał organiczny na dnie rozkłada się słabo i przekształca w ciemnobrunatny osad, podobny do torfu. W procesie zanikania jezior dystroficznych biorą udział głównie zespoły torfowiska przejściowego z silnie rozwiniętą warstwą mchów, które stopniowo rozrastają się i pokrywają lustro wody zwartym kożuchem, zwanym płem lub lokalnie spleją. Przykładem jezior dystroficznych są: Brzeziczno, Łukietek i Czarne Gościńieckie.

Dwa jeziora, Krzczeń (na terenie Parku) i Mytycze (w otulinie), w czasach współczesnych zmieniły swój pierwotny i naturalny charakter gdyż zostały obwałowane i zamienione w zbiorniki retencyjne.

Na terenie Parku znajdują się też stawy rybne. Duży ich kompleks położony jest w okolicach Nowej Jedlanki i mniejszy w okolicach Krasnego.

Wielosilnik błękitny

FLORA

Lasy zajmują około 43% północnej części Parku i około 30% części południowej. Największym i najcenniejszym kompleksem leśnym jest fragment Lasów Parczewskich, które częściowo wchodzi w skład północnej części Parku. Lasy te są mozaiką różnowiekowych zbiorowisk leśnych. Wśród nich przeważają rosnące na piaszczystym podłożu bory sosnowo-dębowe z fragmentami starodrzewu. Towarzyszą im łągi i olsy (głównie w dolinach rzek) oraz bory sosnowe suche i świeże. Przesuszone torfowiska porastają młotniki i zarośla. W części południowej Parku, za najcenniejszy uważany jest kompleks leśny rozciągający się między jeziorami Rogóźno i Piaseczno. W okolicach jeziora Piaseczno występują bory mieszane oraz niewielkie fragmenty dąbrowy świetlistej, z kolei w okolicach jeziora Rogóźno zwarte bory sosnowe i porastające

niewielkie powierzchnie olsy. Poza tymi zwartymi kompleksami na terenie Parku występują liczne śródpolne zadrzewienia i zakrzaczenia. Wśród rzadkich roślin na obszarach leśnych na szczególną uwagę zasługują: parzydło leśne, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, orlik pospolity, wawrynek wilczytoko czy podkolan biały. Największą wartość przyrodniczą w Parku stanowią torfowiska, zajmujące stosunkowo dużą powierzchnię. W większości są to zbiorowiska zmeliorowane przekształcone w kośne łąki i pastwiska. Pośród nich w obniżeniach można napotkać poroste turzycami, torfowiska niskie okalające z reguły niewielkie oczka wodne. Rozległe torfowisko niskie rozciąga się między jeziorami Bikcze, Nadrybie i Uściwierz. Porasta je subborealna brzezina bagienna z dominującą brzozą niską. Nad jeziorami

Kukulka krwista

dystroficznymi (Brzezicznym, Łukietkiem, Obradowskim i Czarnym Gościńskim) oraz jeziorami eutroficznymi (Bikczem i Nadrybiem) wykształciły się torfowiska wysokie. Są to zbiorowiska o charakterze leśnym z udziałem kartowatych sosen i brzoź. Towarzyszą im niewielkie płyty torfowisk przejściowych. Te napotkamy także nad jeziorami Piaseczno, Uściwierzek i Kleszczów. Cennymi roślinami porastającymi torfowiska są: brzoza niska, wierzba borówkolistna, wierzba lapońska, gnidosz królewski i bagnica torfowa czyli reliktove rośliny polodowcowe. Poza tym do interesujących roślin należą: owadożerne rosiczki (okrągłolistne, długolistne i pośrednie), a także wąkrotka zwyczajna, widłak torfowy, gnidosz błotny, storczyk szerokolistny czy niezwykle rzadki w innych częściach kraju wielosił błękitny.

W jeziorach i stawach występują zbiorowiska roślin wodnych. Na powierzchni jezior unoszą się grążele żółte, grzybień białe i bardzo rzadkie grzybień północne. Bardzo ciekawą rośliną pływająca jest kaldeja dziewięciornikowata, która jest jednym z najrzadszych gatunków we florze Polski. Osobliwością przyrodniczą jest również aldrowanda pęcherzykowata, należąca do rosiczkowatych. Brzegi zbiorników wodnych porasta szuwar trzcinowy, na który składają: trzcina pospolita, oczeret zwyczajny i pałka zwyczajna.

Na uwagę zasługują też tereny rolnicze. W Parku ciągle dominuje tradycyjny model rolnictwa. Mozaice pól, łąk i pastwisk towarzyszą miedze oraz śródpolne i przyzagrodowe zadrzewienia. Pośród upraw bez problemu można wypatrzeć wytępione gdzie indziej, ale jakże urokliwe, maki, kąkole i chabry.

Borowik szlachetny

Łąbęż niemy

FAUNA

Zróżnicowane środowisko Parku Krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie” przekłada się na bogactwo występującej tu fauny.

Parkowe jeziora, stawy i oczka wodne zamieszkują liczne gatunki bezkręgowców, między innymi: wrotki, wioślarki, wodopójki, widłonogi i chrząszcze wodne. Dla niektórych gatunków są to jedyne lub jedno z niewielu miejsc występowania w Polsce. Szczególnie cenne entomologicznie są jeziora: Piaseczno, Rogóźno, Bikcze, Brzeziczno, Uściwierz i Nadrybie.

Park o pojeziernym charakterze to oczywiście miejsce występowania licznych gatunków ryb. W jeziorach żyją napotkami między innymi: szczupaki, okonie, leszcze, karpie, karasie, sandacze, płocie, sieje, a także węgorze oraz ryby z rodziny piskorzowatych, w tym kozy pospolite.

Kołosz wielobarwny

Gniazdo remiza

Na terenie Parku występują też niezwykle rzadkie i chronione strzeble błotne.

Liczne zbiorniki wodne, torfowiska i podmokłe łąki to również miejsca życia i rozrodu licznych płazów. W Parku mieszkają traszki zwyczajne i grzebieniaste oraz prawie wszystkie gatunki krajowych żab. Liczne są kumaki nizinne, grzebiuszki ziemne, rzekotki drzewne oraz ropuchy szare i zielone. Ciepłe obrzeża lasów zamieszkują jaszczurki zwinki i żyworodne. W lasach można napotkać żmije zygzakowate, a na obrzeżach zbiorników wodnych zaskrońce. Na Pojezierzu występują też jedne z najrzadszych polskich gadów – żółwie błotne.

Cennym elementem fauny Parku są ptaki. W kompleksie Lasów Parczewskich, w jego północnej części, gniazduje wiele rzadkich gatunków dużych ptaków, takich jak: bieliki, orliki krzykliwe, bociany

czarne, puchacze czy cietrzewie. Wszystkie te gatunki chronione są między innymi przez tworzenie dla nich specjalnych stref ochronnych. Również stawy, jeziora i torfowiska są miejscem występowania ptaków wodno-błotnych, takich jak: perkozy rdzawoszyje, bąki, rycyki, gęgawy, krakwy, kokoszki wodne i żurawie. Nad brzegami wód gniazdują remizy, które budują charakterystyczne gniazda na kształt kuli i wykorzystują do tego kwiatostany wierzb i topól. Natomiast trzcinowiska są często miejscem lęgowym błotniaków stawowych. Ciekawostką ornitologiczną nad jeziorem Mytycze, w południowo-zachodniej części otuliny, jest gniazdowanie czapli białych, ptaka umieszczonego w godle Parku. We wsiach licznie gniazdują bociany białe.

Bielik.

Żółw błotny

Z dużych ssaków na terenie Parku najpopularniejsze są sarny, spotykane zarówno w lasach jak i na terenach otwartych. Liczne są dziki, których ulubionym miejscem bytowania są lasy liściaste. Jelenie szlachetne zamieszkują głównie zwarty kompleks Lasów Parczewskich w północnej części Parku. Tam też można spotkać wilki. Tereny podmokłe to królestwo łosi. Obrzeża lasów, miedze i zadrzewienia zamieszkują lisy i borsuki. Z kolei środowisko wodne to miejsce występowania wydr, bobrów i piżmaków. Małe ssaki reprezentują nornice rude, koszatki, orzesznice i drapieżne ryjówki.

Spośród owadów uwagę zwracają dwa gatunki motyli podlegające ochronie ścisłej: modraszka telejus oraz modraszka nausitous.

Żaba trawna

Grzybień białe

INNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Polesie Zachodnie”

Cały obszar Parku Krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie” wchodzi w skład Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Polesie Zachodnie”. Rezerwat to międzynarodowy projekt realizowany pod auspicjami UNESCO MAB, łączący trzy cenne kompleksy przyrodnicze rezerwatów biosfery: Polesie Zachodnie (Rzeczpospolita Polska), Pribużskoje Polesie (Republika Białorusi) i Szacki (Ukraina). Obszar Rezerwatu nie tylko jest chroniony prawem międzynarodowym, ale także oficjalnie włączony w poczet unikalnego światowego dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego. Rezerwat powołano też aby wspólnie promować i demonstrować zrównoważony związek człowieka z biosferą.

Rezerwat przyrody Jezioro Brzeziczno

To jedyny rezerwat przyrody powołany na terenie Parku Krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie”, obejmujący swoim zasięgiem niewielkie zarastające jezioro dystroficzne Brzeziczno i otaczające je torfowisko przejściowe pokryte płem (spleją), torfowisko wysokie oraz bór sosnowy. Występują tu rzadkie gatunki roślin, w tym rosiczki oraz wierzby borówkolistna i lapońska.

W granicach Parku znajdują się również obszary sieci Natura 2000: SOOS „Brzeziczno”, SOOS „Jeziora Uściwierskie” (część), SOOS „Ostoja Parczewska” (część), SOOS „Jelino”, SOOS „Ostoja Poleska” (część), OSOP „Lasy Parczewskie” (część), OSOP „Dolina Tyśmienicy” (część), OSOP „Dolina Tyśmienicy” (część) oraz OSOP „Polesie” (część).

Czapla siwa

Użytki ekologiczne występują dość licznie (18 na obszarze Parku i 4 w strefie jego ostony). Do ważniejszych z nich należą użytki ekologiczne: „Uściwierz”, „Staw Morawczyński”, „Jezioro Gumienek” oraz „Czarne Uścimowskie”.

W Parku zlokalizowanych jest 6 pomników przyrody. Są to sędziwe drzewa usytuowane wokół kościoła parafialnego w gminie Ostrów Lubelski.

Sarna

Cerkiew w Dratowie

HISTORIA

Pomnik upamiętniający poległych w 1918 roku w Dratowie

Badania archeologiczne wykazują, że najstarsze ślady bytności człowieka na terenie Parku Krajobrazowego „Pojezierze Łęczyńskie” pochodzą ze schyłkowego paleolitu. W okresie 10–8 tysięcy lat p.n.e. tereny te zasiedlała ludność koczownicza, polująca na żyjące na tym terenie renifery. Około 4500 roku p.n.e. pojawili się tu pierwsi rolnicy, jednak słabe gleby i niedostępność terenu nie sprzyjały osadnictwu. W średniowieczu ze względu na przygraniczne położenie między Polską, Rusią a Litwą, tereny te były wielokrotnie najeżdżane i wyludniane. Spokój zapanował dopiero w XVI wieku, co zaowocowało intensywną kolonizacją, lokowaniem wsi i miast (między innymi Ostrowa Lubelskiego) i rozwojem dóbr magnackich. Burzliwy XVII wiek z kozackim Powstaniem Chmielnickiego i Potopem Szwedzkim, przyniósł ponowne

Stara zabudowa Ostrowa Lubelskiego zachwyca turystów

spustoszenia. Największy rozwój gospodarczy nastąpił w XIX wieku. Powstawały wówczas kolejne osady, młyny, gorzelnie, wiatraki, smolarnie i folusze. W okresie Powstania Styczniowego na Pojezierzu stacjonowały oddziały powstańcze i toczono bitwy, największa miała miejsce pod Kaniwołą. W czasie pierwszej wojny światowej teren Pojezierza Łęczyńskiego mocno ucierpiał w wyniku walk prowadzonych w 1915 roku. Wtedy, w ramach tak zwanego bieżenia, wysiedlono licznie zamieszkującą te tereny ludność wyznania prawosławnego. Wyznanie to jest nadal obecne w okolicy, ale nie odbudowało się na wcześniejszą skalę. W okresie międzywojennym obszar Parku miał charakter typowo rolniczy i był mocno zapóźniony gospodarczo. W tym okresie rozpoczęto prace melioracyjne prowadzone w celu osuszenia licznych bagien.

W czasie kampanii wrześniowej przez teren przeszły liczne jednostki wojska polskiego. W okresie okupacji był on miejscem schronienia i działania oddziałów partyzanckich, zarówno polskich jak i radzieckich. Okres powojenny odcisnął swoje piętno na okolicy intensywnymi pracami melioracyjnymi, między innymi wybudowano kanał Wieprz-Krzna. Rozpoczęto też eksploatację zalegających pod terenem Parku złóż węgla kamiennego.

Rekonstrukcja neolitycznego nagrobka w Nardzibiu

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na terenie samego Parku znajduje się niewiele zabytków. Najciekawszą miejscowością jest Ostrów Lubelski leżący w otulinie, przy północnej części Parku. Pierwsze wzmianki o Ostrowie pochodzą z 1441 roku. W 1548 roku Zygmunt Stary nadał wsi Ostrów Lubelski prawa miejskie. W mieście zachował się zabytkowy układ urbanistyczny z czworobocznym rynkiem. Jego ozdobą jest późnobarokowy parafialny kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny i św. Wawrzyńca, zaprojektowany przez Pawła Antoniego Fontanę, włoskiego architekta związanego z Lubelszczyzną. Kościół, ukończony w 1768 roku, to budowla orientowana, jednonawowa, wzniesiona na planie krzyża łacińskiego. Jego dwuwieżową fasadę zdobią pilastry. W portalu nad wejściem znajduje się tarcza z herbem fundatora – Lubicz. Wnętrze nakryte jest

w części centralnej sklepieniem kopulastym z lunetami, a w pozostałej sklepieniem kolebkowo-krzyżowym. Wyposażenie świątyni reprezentuje styl późnobarokowy oraz rokokowy i neoklasycystyczny. W kościele znajduje się obraz Matki Bożej Ostrowskiej, uznawany za cudowny. Przy świątyni, otoczonej starymi drzewami objętymi ochroną jako pomniki przyrody i ogrodzonej murem z bramą, stoi zabytkowa dzwonnica. Zabytkiem Ostrowa jest też pochodząca z XVII wieku kaplica przydrożna. Interesująca jest również drewniana zabudowa małomiasteczkowa, na którą składają się pożydowskie domy w centrum i włościańskie chaty na obrzeżach. Ciekawym obiektem jest droga wiodąca przez Lasy Parczewskie z Ostrowa w stronę Parczewa. Ten nieutwardzony „gościńiec” to fragment dawnego szlaku, który łączył

Cerkiew w Kolechowicach

Kraków z Wilnem, dwie stolice Rzeczpospolitej Obojga Narodów. Szlak zwany Jagiellońskim w większości został wchłonięty w sieć współczesnych dróg. Odcinek w okolicach Ostrowa zachował swój historyczny wygląd szerokiego, ale nieutwardzonego duktu i pozwala wyobrazić sobie jak niegdyś wyglądały drogi, które przemierzały królewskie orszaki i kupieckie karawany. W pobliżu Ostrowa Lubelskiego, tuż przy granicy otuliny, w Kolechowicach umiejscowiony jest stary cmentarz prawosławny i używana jako cerkiew dawna kaplica cmentarna z początku XX wieku.

Z kolei przy południowym skraju Parku znajduje się inna świątynia prawosławna. Jest nią monumentalna cerkiew wybudowana w XIX wieku w Dratowie, w stylu bizantyjsko-rosyjskim. Cerkiew wzniesiona na planie krzyża jest budowlą murowaną, trójdzielną z kwadratową nawą krytą czteropłociowym dachem zwieńczonym

cebulastą kopułą charakterystyczną dla prawosławia. Nad wejściem znajduje się ikona przedstawiająca patrona świątyni św. Mikołaja. We wnętrzu jest kompletny ikonostas sprowadzony z okolic Sanoka, w miejsce zniszczonego w czasie drugiej wojny światowej. Świątyni towarzyszy zażytkowa drewniana plebania „popówka” i uznana za zabytek aleja dojazdowa obramowana starymi drzewami. Naprzeciwko plebanii stoi charakterystyczny obelisk ozdobiony godłem Polski. To pomnik poświęcony poległym w 1918 roku członkom Polskiej Organizacji Wojskowej. Postawiono go w 10. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. W Dratowie znajdują się trzy interesujące cmentarze. Najstarszy i trudny do znalezienia (na północ od cerkwi) to cmentarz unicki będący pozostałością po nieobecnych już w okolicy wyznaniu. Kolejny to cmentarz katolicko-prawosławny, między innymi z nagrobkiem

Kaplica w Ostrowie Lubelskim

Pozostałość po cmentarzu wojskowym z I wojny światowej w Jaqodnie

Andrzeja Łuczeńczyka, młodo zmarłego literata z Ludwina, zwanego „Gwiazdny Księciem pisarzy polskich”. Trzeci z dratowskich cmentarzy znajdujący się za prezbiterium cerkwi, to cmentarz wojskowy, na którym w 1915 roku pochowano żołnierzy armii austro-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej, poległych w krwawych walkach w czasie pierwszej wojny światowej.

Cmentarze z czasów pierwszej wojny światowej znajdują się także w Krasnem-Kosowie, Maśluchach, w Uścimowie Nowym i Uścimowie Kolonii. Warty odwiedzenia jest też cmentarz parafialny w Starym Uścimowie, na którym znajduje się zbiorowa mogiła poległych w okolicy powstańców styczniowych.

Na terenie Parku zachowały się też pozostałości po dawnych siedzibach ziemiańskich. Zespoły dworsko-parkowe znajdowały się w Kaniowoli, Jedlance, Głębokim i nad jeziorem Krasne. O ile dwory i budynki z nimi sąsiadujące nie przetrwały lub całkowicie zatraciły cechy stylowe, to otaczające je stare parki są do dziś widoczne w krajobrazie.

W Nadrybiu znajduje się ciekawy obiekt archeologiczny. Odkryto tu bardzo dobrze zachowany neolityczny skrzynkowy grobowiec kamienny. Nagrobek zrekonstruowany z oryginalnych kamiennych płyt wyeksponowano przy szkole podstawowej.

Wydano na zlecenie	Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych ul. Mieczysława Karłowicza 4, 20-027 Lublin www.parki.lubelskie.pl
Redakcja	Agnieszka Trawińska
Autor tekst	Michał Zieliński
Konsultacja	Piotr Deptuś
Fotografie	Michał Zieliński
Opracowanie autorskie i kartograficzne map:	EURO PILOT Sp. z o.o. ul. S. Konarskiego 3 01-355 Warszawa tel./fax. +48 22 664 37 20, +48 22 664 50 91 www.europilot.com.pl
Korekta	Jolanta Sieradzka-Kasprzak
Skład, łamanie	Ewa Chmielewska
	© Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych © Euro Pilot Sp. z o.o.
	ISBN 978-83-8218-022-0

egzemplarz bezpłatny

Gmina Ludwin

Gmina
Uścimów

gmina
Puchaczów

gmina
Ostrów Lubelski

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych
www.parki.lubelskie.pl

